

Актуализирана съгласно Заповед № РД01-75 от 24.01.2015 г. на министъра на труда и социалната политика, изменена със Заповеди на министъра на труда и социалната политика № РД01-55 от 22.01.2016 г., № РД01-88 от 02.02.2017 г., № РД01-58 от 22.01.2018 г., № РД01-492 от 13.06.2018 г., № РД01-795 от 28.09.2018 г., № РД01-54 от 22.01.2019 г., № РД01-96 от 11.02.2020 г., № РД-06-35 от 15.09.2020 г. и № РД-01-121 от 29.04.2022 г.

ПРОГРАМА

“СТАРТ НА КАРИЕРАТА”

I. ПРЕДПОСТАВКИ И НЕОБХОДИМОСТ ОТ РЕАЛИЗАЦИЯ НА ПРОГРАМАТА

Позицията на младите хора на пазара на труда е специфична. След завършване на своето образование те се включват на пазара на труда, като в повечето случаи нямат трудов опит по придобитата специалност. Често им липсват необходимата информация и контакти за устройване на работа. В редица случаи работодателите отказват да ги наемат на работа, защото им липсва трудов стаж и съответно подходящи професионални компетенции и необходими трудови навици. Същевременно те са усвоили най-новото в областта на придобитата от тях професия, но не могат да го приложат. Тези две характеристики ясно изпъкват в позицията на завършващите младежи.

Ключов момент при създаването на възможности за младите хора да намерят своето място в обществото, да постигнат икономическа независимост и да се развият, е намирането на подходящо работно място. Обществото следва да предлага възможности за реализация на пазара на труда на младите хора, за предотвратяване на продължителната безработица, маргинализацията и социалното изключване. Чрез реализиране на различни възможности за младите хора за достъп до пазара на труда, се допринася за постигането на социална кохезия. Това от своя страна е предпоставка за постигането на икономически растеж.

По данни на Националния статистически институт, коефициентът на младежка безработица (15 – 24 г.) намалява през последните няколко години. От 22.3% през 2005 г. той достига до 8.9% през 2019 г. Същевременно коефициентът на заетост за същата група нараства съответно от 21.6% през 2005 г. до 21.8% през 2019 г. Принос за запазването на тази положителна тенденция е осъществяван включително с провежданата от Министерството на труда и социалната политика активна политика на пазара на труда. Сравнението на националните показатели за младежите с показателите за средното ниво в ЕС показва, че докато по отношение на безработицата разликата е относително малка, то по отношение на заетостта България изостава с около 10 процентни пункта от средноевропейското равнище. Ето защо съгласно Националния план за действие по заетостта през 2020 г., безработните младежи до 29 г. продължават да бъдат целева група на активната политика на пазара на труда.

II. ОСНОВНА ЦЕЛ НА ПРОГРАМАТА

Основната цел на програмата е да бъдат осигурени възможности за придобиване на трудов стаж на безработни младежи, завършили висше образование, с цел улесняване на прехода между образование и заетост.

III. НЕПОСРЕДСТВЕНИ ЦЕЛИ

- Предотвратяване на деквалификацията на младежите;
- Превенция срещу “изтичането на мозъци”;
- Предоставяне на възможности за обновяване на публичната администрация;
- Предоставяне на възможност за последващо назначаване на част от младежите на постоянна работа;
- Постигане на гъвкава комбинация от знания, умения и опит, съответстващи на изискванията на пазарната икономика.

IV. ОБЕКТ И ОБХВАТ

Обект на програмата са младежи до 29 г. без трудов стаж по специалността, които са завършили висше образование (дипломирани) и са регистрирани в дирекциите „Бюро по труда”.

Работодатели са публични администрации - централните ведомства, включително второстепенните им разпоредители с бюджетни кредити и техните териториални подразделения, които са от администрацията на изпълнителната власт, съгласно чл. 36 от Закона за администрацията, областните и общинските администрации.

Програмата се реализира на територията на цялата страна.

V. ЗАДАЧИ НА ПРОГРАМАТА

1. Териториалните подразделения на Агенцията по заетостта, с подкрепата на областните и общинските администрации, осъществяват информационна кампания за запознаване с Програмата и възможностите, които тя предлага.

2. Териториалните подразделения на Агенцията по заетостта осъществяват посредническа дейност по информиране и мотивиране на работодателите и младежите за увеличаване на заетостта.

3. Извършване на подбор на младежите, съгласно изискванията на работодателите.

4. Наемане по трудово правоотношение на всички безработни лица, включени по Програмата.

5. Мониторинг на изпълнението на Програмата.

След подбор въз основа на утвърдени от министъра на труда и социалната политика критерии и провеждане на интервю от работодатели, регистрираните в дирекциите “Бюро по труда” безработни младежи ще бъдат назначавани на трудово правоотношение за срок от 12 месеца.

В случай на освобождаване на работни места по програмата преди изтичане на срока на заетост от 12 месеца могат да се наемат последователно следващите по ред класирали се кандидати за съответното работно място за остатъка от периода на заетост.

Младежите ще бъдат назначавани на длъжности, изискващи висше образование, по трудово правоотношение извън щатовете на администрацията съгласно чл. 30 в от ЗНЗ.

Възможно е да бъдат назначавани със срок на изпитване, съгласно разпоредбите на Кодекса на труда, с произтичащите от това права и задължения.

VI. ПРИНЦИПИ НА РЕАЛИЗАЦИЯ

Основните принципи на реализация на Програмата са:

- Прозрачност и гласност - ангажиране в реализацията на Програмата на различни управленски и обществени структури;
- Системност - част от Националния план за действие по заетостта;
- Законосъобразност - разработва се и се изпълнява съобразно нормативната уредба на Закона за насърчаване на заетостта – чл. 31;
- Доброволност - участието на безработните младежи в Програмата е по собствено решение;
- Ресурсна осигуреност - финансиране от държавния бюджет;
- Социално партньорство при реализация на Програмата на национално и регионално равнище.

VII. ИНСТИТУЦИИ ЗА РЕАЛИЗИРАНЕ

1. МИНИСТЕРСТВО НА ТРУДА И СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА

- Министърът на труда и социалната политика утвърждава Програмата на основание чл. 31, ал. 4 от Закона за насърчаване на заетостта;
- При необходимост министърът на труда и социалната политика утвърждава изменения и допълнения в Програмата;
- Утвърждава критерии за подбор на участници, процедури за кандидатстване за работа в публичната администрация и квоти за работни места в публичната администрация. С оглед оптималното усвояване на средствата за реализация на програмата е възможно провеждането на повече от една процедура в рамките на една календарна година;
- Осигурява необходимите средства за реализация на Програмата от бюджета на МТСП за активна политика за съответната година;
- Осъществява общата координация, контрол по изпълнението на Програмата и оценка на резултатите;
- Оказва методическа помощ при реализирането на Програмата.

2. МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

- Съвместно с партньорите активно съдейства за изпълнението на Програмата;
- Популяризира Програмата чрез Регионалните инспекторати по образованието.

3. АГЕНЦИЯ ПО ЗАЕТОСТТА

- Изпълнителният директор на Агенцията по заетостта дава указания за реализацията на Програмата;
- Оказва методическо ръководство, координация и организация на териториалните поделения при реализацията на Програмата;
- Организира и обявява процедурите за кандидатстване за работа по Програмата;

- Изпълнителният директор на Агенцията по заетостта определя комисия за подбор на кандидатите за работа в централните ведомства по Програмата. Събира и обобщава информацията за подбора на лицата в публичната администрация и изготвя списък на одобрените лица по Програмата;
- Разпределя необходимите средства по реализацията на Програмата;
- Осъществява непрекъснат контрол по изпълнението на Програмата.

4. ДИРЕКЦИИ “РЕГИОНАЛНИ СЛУЖБИ ПО ЗАЕТОСТТА”

- Оказват методическа помощ и съдействие на Дирекциите “Бюро по труда” при изпълнението на Програмата;
- Предоставят ежемесечно на работодателя необходимите средства въз основа на сключен договор за съвместна дейност по Програмата;
- Организируют реализирането, контрола и наблюдението на резултатите на регионално равнище;
- Координират връзките между институциите на регионално ниво;

5. ДИРЕКЦИИ “БЮРО ПО ТРУДА”

- Организируют и обявяват процедура за кандидатстване за работа в публичната администрация;
- Предоставят необходимата информация за Програмата на заинтересованите институции;
- Осъществяват посредническа дейност между младежи и работодатели за включване в Програмата;
- Сключват договор за съвместна дейност с работодателя за предоставяне на средства за наетите по Програмата младежи;
- Контролират работодателите и наетите младежи за спазване условията на договора по Програмата;
- Съдействат на контролните органи за извършване на проверки по изпълнение на Програмата;
- Осъществяват контрол и координация на изпълнението на Програмата на местно ниво.

6. КОМИСИЯ ПО ЗАЕТОСТТА

- Съдейства за реализацията на Програмата;
- Представители от комисията по заетостта участват в комисии за подбор на кандидати за работа в публичната администрация на областно и общинско равнище;
- Осъществява наблюдение и контрол на реализацията на дейностите по Програмата.

7. ОБЛАСТНА АДМИНИСТРАЦИЯ

- Участва в информационната кампания за популяризиране на Програмата и за привличане на участници;
- Областният управител определя комисия за подбор на кандидати за работа в областната администрация;
- Съдейства за реализацията на Програмата.

8. ОБЩИНСКА АДМИНИСТРАЦИЯ

- Участва в информационната кампания за популяризиране на Програмата и за привличане на участници;
- Кметът определя комисия за подбор на кандидати за работа в общинската администрация
- Съдейства за реализацията на Програмата;

9. РАБОТОДАТЕЛИ - ПАРТНЬОРИ ПО ПРОГРАМАТА

- Разкриват подходящи работни места за младежите по Програмата;
- Предоставят график на интервюта с номинираните кандидати. Извършват подбор между номинираните кандидати, насочени от Дирекции “Бюро по труда”, като посочват по поредност класираните кандидати или правят отказ за някои лица;
- Сключват договори за съвместна дейност с Дирекции “Бюро по труда”;
- Сключват индивидуални трудови договори с младежите в съответствие с разпоредбите на Кодекса на труда;
- Изплащат трудовите възнаграждения за действително отработеното време на наетите по Програмата лица, в съответствие с разпоредбите на Кодекса на труда.

VIII. ФИНАНСИРАНЕ

А. От Държавния бюджет се осигуряват средства както следва:

На работодател, наел безработни лица по Програмата, насочени от Дирекции „Бюро по труда” се предоставят средства за:

1. трудови възнаграждения по Програмата, ежегодно определяни с Националния план за действие по заетостта, за действително отработеното време;
2. допълнителни възнаграждения по минимални размери, установени в Кодекса на труда и в нормативните актове по прилагането му върху средствата по т. 1;
3. възнаграждения за основен платен годишен отпуск по чл. 155 или 319 от Кодекса на труда;
4. възнаграждения по чл. 40, ал. 5 от Кодекса за социално осигуряване;
5. дължими вноски за сметка на работодателя съгласно чл. 30а, ал. 1, т. 4 и т. 5 от ЗНЗ за фондовете „Пенсии“, ТЗПБ и ОМЗ, ДЗПО и НЗОК и за фонд „Безработица”.

Б. Работодателите осигуряват средства за:

- материалните разходи за обезпечаване на дейността на наетите по Програмата младежи;
- всички задължителни плащания по КТ, които не се субсидират по чл. 30а от ЗНЗ и осигуровките върху тях.

Сключените трудови договори са съгласно чл. 68, ал. 3 от Кодекса на труда.

IX. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

Положителният ефект от реализацията на Програмата се очаква в следните направления:

- Ограничаване на безработицата и нейната продължителност сред младежите;

- Преодоляване на социалните последици от безработицата сред младежите и увеличаване на заетостта;
- Осигуряване на възможности за придобиване на трудов стаж по придобитото образование на младежи с висше образование.

X. ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ НА ПРОГРАМАТА

Програмата се реализира до **31.12.2023 г.**

XI. МОНИТОРИНГ И ОЦЕНКА

В края на всяка година се изготвят отчети и информации за министъра на труда и социалната политика от отговорните за изпълнението на Програмата институции.

Оценката на Програмата се изготвя на национално ниво на основата на събраната информация по регламентирани показатели и преки наблюдения.

Обратна връзка – Информацията от наблюдението и оценката се използва от Министерството на труда и социалната политика и организациите, отговорни за изпълнение на Програмата, за корекция в механизма и обхвата и за продължаване срока на Програмата.